

120

A-004607/17-76

21. července 1976

~~Přísně tajné~~

O d b o r 17

Výtisk č. 44

SOUHRNNÁ INFORMACE ROZVĚDKY

Nepřátelská činnost rozhlasové stanice Deutsche Welle v NSR
vůči zemím socialistického společenství

HOLMAN

Za správnost:
pplk. J. ZAJÍC, v. r.

Počet listů: 13

Souhrnná informace rozvědky č. 31

Nepřátelská činnost rozhlasové stanice Deutsche Welle v NSR
vůči zemím socialistického společenství

Rozhlasová stanice Deutsche Welle, založená v letech studené války, hraje významnou úlohu v protikomunistickém tažení Západu. Nelituje sil ani peněz na propagaci a vychvalování kapitalistického zřízení, ale proti zemím, jež vykročily cestou socialismu se neštítí použít žádných prostředků a široce využívá pomluv, falsifikací i vědomých lží.

Vládnoucí kruhy předních kapitalistických zemí ve snaze přizpůsobit se novým podmínkám ideologického boje, stále více upozorňují na nutnost zvýšení efektivity působení sdělovacích prostředků, zvláště pak těch, které mají za úkol zabývat se mezinárodní informativně propagandistickou činností. Proto se vedoucí představitelé kapitalistického světa snaží ideologický boj proti socialismu aktivizovat. Usilují o zdokonalování propagandy, s jejíž pomocí by bylo možné zajistit rozšiřování buržoasních názorů a jejich představ o uspořádání problémů současného vývoje ve světě.

V tomto směru plní uložené úkoly i západoněmecká rozhlasová stanice Deutsche Welle. Tato krátkovlnná stanice, která byla vybudována v období studené války, je se svými 89 programy, jež jsou vysílány ve 33 jazycích, hlavní západoněmeckou stanicí, zabývající se propagandou do zahraničí. Mezi imperialistickými rozhlasovými stanicemi, které vysílají do za-

zahraničí, vedle Hlasu Ameriky a BBC (British Broadcasting Corporation), zaujímá Deutsche Welle přední místo. Opírajíc se o rozsáhlé tradice fašistické propagandy v zahraničí, zahájila svou činnost 3. května 1953 s cílem prosazovat zá-
měry imperialismu. Během 23 let své existence se Deutsche Welle projevila jako vyslovený odpůrce jakýchkoliv pokroko-
vých tendencí ve světě.

Podle spolkového zákona ze dne 29. listopadu 1960 je Deutsche Welle rozhlasové zařízení s formálně právní samos-
tatností. Vysílač je fakticky pod vlivem státně monopolistic-
kého vládnoucího aparátu. Financuje ho ministerstvo vnitra,
ale vysílací zařízení podléhají spolkové poště. Ministerstvo
zahraničních věcí ovlivňuje orientaci vysílání a jazykové
kurzy, ministerstvo pro pomoc rozvojovým zemím působí na vý-
chovu rozhlasových stážistů těchto zemí.

Řídicím orgánem vysílače jsou - rozhlasová rada, správ-
ní rada a hospodářská správa. Spolkové politické strany jsou
v těchto orgánech zastoupeny různým způsobem. Vládní strany
mají v současné době v rozhlasové radě těsnou většinu. Ve správ-
ní radě, která kontroluje veškerou činnost rozhlasové stanice,
mají pak jasnou většinu, neboť 8 z jejich 11 členů jsou před-
stavitelé vlády, Spolkového sněmu a Spolkové rady. Přitom
však propagandistům Deutsche Welle to nebrání v tvrzení, že
jejich rozhlasová stanice je "zcela nezávislá" a může vysílat
"bez jakékoliv kontroly".

Opozice CDU/CSU je v řídicích orgánech zastoupena vliv-
nými stoupenci strany, mezi nimiž jsou extrémní nepřátelé
uvolňování mezinárodního napětí. Členem rozhlasové rady je
například spoluzakladatel a spolkový předseda revanšistické-
ho svazu Landsmannschaft Schlesien a člen spolkového sněmu
Herbert HUPKA (CDU).

Funkci předsedy správní rady vykonává od roku 1961 Bruno HECK, bývalý dlouholetý člen vedení a spolkový tajemník CDU, předseda Nadace Konrada ADENAUERA, která byla založena v roce 1964 a je řídicí ideologickou centrálou pro koncipování a provádění nekolonialistické politiky CDU. Zvláště aktivní podvratnou činnost prováděla nadace proti vládě Lidové jednoty v Chile a podvratnou činnost vyvíjí také v Portugalsku.

Zvláštní význam má dominující role CDU/CSU a jejich přívrženců v ústřední programové kanceláři, která svými komentáři, zprávami, reklamami apod. zásobuje všech 33 cizojazyčných programů. Pozice těchto opozičních stran v programové kanceláři je tak pevná, že list Welt der Arbeit hovoří o "Mafii CDU" v Deutsche Welle.

Vedoucí činitelé stanice Deutsche Welle prosazují záměr působit prostřednictvím cílevědomé tvorby programu na posluchače v socialistických státech a zainteresovat je na pravidelný poslech vysílání. Prostředkem tohoto záměru má být také vybudování tzv. "servisní funkce" (např. jazykové kurzy pro Poláky) pro občany socialistických států. Dále je projevována snaha, aby pracovníci stanice, orientovaní na SPD, zaměřili vysílání šířejí na východní politiku vlády SPD/FDP a dosáhli tak v oblastech, kde má stanice své posluchače, efektivnějšího účinku. Proto v rámci zmíněné tvorby programu se v Deutsche Welle koná každý den centrální konference, kde si redakce vzájemně nabízejí a vyměňují zpracované informace a příspěvky, jež mají k dispozici. Vedle tohoto ústředního řízení je jazyková stránka a obsah vysílání v kompetenci jednotlivých redakcí a jejich vedoucích. Na základě toho také za příspěvky s extrémně reakčním obsahem odpovídají příslušné redakce.

Celkem 2 400 interních zaměstnanců i externích spolupracovníků, z toho asi 350 redaktorů v 50 zemích, realizuje diverzní úkoly rozhlasové stanice Deutsche Welle prostřednictvím třech základních programů, a to:

- antikomunistický program pro oblast zemí socialistického společenství;
- nekolonialistický program pro mladé národní státy a pro rozvojové země;
- program pro nacionalistickou orientaci Němců a německy mluvících občanů žijících v zahraničí.

Přestože v posledních několika letech došlo k uvolnění napětí v mezinárodních vztazích, tato spolková rozhlasová stanice si svou reakční funkci zachovává až do současné doby. Projevuje se to především v tom, že v nezmenšené míře pokračuje v pomlouvání mírové politiky a v provádění ideologické diverze proti zemím socialistického společenství - zejména proti Sovětskému svazu. Protikomunistická a protisocialistická orientace této radiostanice je do určité míry dána také tím, že personální složení jejích redakcí zůstává již dlouhá léta beze změny. Ze zmíněného počtu pracovníků je dosud asi 400 bývalých goebelsovských propagandistů. S nimi spolupracují různí zrádci a utečenci ze Sovětského svazu, Československa, Maďarska a dalších socialistických zemí.

Na základě dohody zástupců vládní koalice a opozice byl funkcí hlavního ředitele pověřen Walter STEIGNER (SPD). Opozice CDU/CSU si na STEIGNERovi váží jeho "jasného antikomunistického postoje". Svoji životní dráhu začal STEIGNER jako tiskový referent jednoho řídicího štábu Hitlerjugend a za II. světové války pracoval ve fašistické propagační rotě

č. 501. Byl jedním z nejnaděšenějších hitlerovských propagandistů a v "pošním listě od Litas až po Memel" se proti Sovětskému svazu dopustil propagandistického válečného zločinu a za odměnu byl dekorován fašistickým řádem. Od roku 1947 pracuje STEIGNER v západoněmeckém rozhlase. Po delší činnosti ředitele v diverzním vysílači SFB (Sender Freies Berlin - vysílač svobodného Berlína) se v roce 1968 stal ředitelem v Deutsche Welle. Již jako ředitel Deutsche Welle se zkompromitoval těsnými styky s řeckou vojenskou juntou, když ještě byla u moci. Jako zarytý antikomunista a nepřítel Sovětského svazu se neštítí žádných prostředků v boji, který vede na rozhlasových vlnách. V jednom interview pro západoněmeckou televizi ředitel STEIGNER prohlásil: "Jakákoliv myšlenka na nějaké omezení vysílání v průběhu provádění politiky uvolňování napětí je v podstatě pochybená".

Šéfredaktorem rozhlasové stanice Deutsche Welle byl jmenován novinář Klaus-Dieter JAHNE. Ve vedoucích kruzích SPD v Deutsche Welle je JAHNE hodnocen jako realisticky myslící politik, který se na základě své značné osobní angažovanosti snaží do programů Deutsche Welle prosadit východní politiku vlády SPD/FDP. Avšak princip nevměšování do vnitřních záležitostí jiných států, který je "zakotven" ve směrnících Deutsche Welle není možno podle JAHNEho dodržovat při tzv. porušování lidských práv v oblastech, pro něž Deutsche Welle vysílá. Je prý to v zájmu spolkové vlády, když se zasazuje za zachování lidských práv i přes národní rámec. Kritika světových názorů a rovněž tak marxismu-leninismu se musí proto dít výrazně věcnou formou.

Vedoucím východoevropské redakce je Botho KIRSCH (CDU). Tento člověk, který německé vysílání pro zahraničí ještě stále považuje za nástroj studené války, se nachází "ve stavu

permanentního politického tažení proti bolševismu, realizovaného pomocí rozhlasu". Některé západoněmecké listy a zejména revanšistický Sadetendeutsche Zeitung důrazně požadují, aby se pokračovalo v nepřátelské propagandě proti Sovětskému svazu, který prý "denně krmí informacemi miliony sovětských občanů". V podobných názorech nezůstává pozadu ani Botho KIRSCH, který soustavně tvrdě vystupuje proti normalizaci vztahů mezi SSSR a NSR. Jako bývalý moskevský zpravodaj jednoho západoněmeckého listu byl v minulosti ze Sovětského svazu vypovězen pro pomluvy.

Oddělení pro politiku řídí dr. Franz HERRE (CSU). Západoněmecký tisk jej v roce 1975 charakterizoval v tom směru, že je tak "černý", že vrhá stín i na uhlí ve sklepě.

Oddělení pro komentáře vede dr. Franz Josef NEUB (CDU).

Oddělení pro zprávy řídí Ekehard GENTZ (stoupenec CDU). Za hitlerovského fašismu se stal šéfem agentury v Kahiře a až do roku 1945 byl v Itálii a Severní Africe cenzorem ve válečném námořnictvu. Dříve, než nastoupil v Deutsche Welle byl vedoucím resortu zpravodajství ve Springerově listu Die Welt.

Oddělení kultury - ředitelem programu je Christian von CHMIELEWSKI (stoupenec CDU). Svou novinářskou kariéru započal v roce 1935 v Ulsteinově nakladatelství a později působil ve fašistickém filmu a rozhlasu.

V důsledku stanovených úkolů, souvisejících s hájením zahraničních zájmů německého imperialismu prostřednictvím éteru, vysílačka Deutsche Welle byla a bude ze strany státu stabilně materiálně technicky vybavována a velkoryse finančně podporována. Jestliže např. rozpočet na rok 1971 činil tehdy

86,5 milionů DM, pak rozpočet na rok 1975 dosáhl částky 140 milionů DM. Pouze na stavbu nového komplexu budov v Kolíně nad Rýnem, která byla zahájena v roce 1974, uvolnil rozpočtový výbor Spolkového sněmu 328,6 milionů DM.

V bavorském Wertachtal na ploše více jak 120 ha buduje spolková pošta rozhlasovou stanici, která bude mít 24 krátkovlnné vysílače po 500 kW. Tuto rozhlasovou stanici označila německá tisková kancelář DPA dne 17. 1. 1975 za "nejsilnější a nejmodernější vysílací zařízení na světě". Zmíněná aparatura zaručuje, že prostřednictvím devíti vysílačů, jejich výstavba byla dokončena, bude "hlas Německa na celém světě slyšet lépe, než kdykoli předtím", a že za pomoci milionů wattů dosáhne každého místa na zeměkouli.

Kromě toho má Deutsche Welle k dispozici ještě následující vysílací zařízení:

- 10 krátkovlnných vysílačů po 100 kW v Jülich (NSR)
- 2 krátkovlnné vysílače po 250 kW v Kigáli (Rwanda)
- 3 krátkovlnné vysílače po 250 kW na Maltě
- 2 krátkovlnné vysílače po 250 kW v Sines (Portugalsko - pronajaté)
- 2 krátkovlnné vysílače po 250 kW v Jackville (Kanada - pronajaté)
- 3 krátkovlnné vysílače po 250 kW na Andamanech (indické teritorium)
- 3 krátkovlnné vysílače po 250 kW v El Salvadoru
- 1 vysílač na středních vlnách 600 kW na Maltě
- 1 vysílač na středních vlnách 200 kW na Montserratu (britská kolonie)

Antikomunistický "východoevropský" program

Mohutná antikomunistická válka NSR v éteru proti socialistickým státům, vedená stanicí Deutsche Welle v příslušných jazycích a zahájená v roce 1962, poznamává ještě dnes podstatnou část propagandy, vysílané do zahraničí.

Po ztroskotání strategie "Roll back" (převálcování) a po podepsání mezinárodně právních dohod mezi socialistickými zeměmi a NSR, byl rozsah vysílaných pořadů značným způsobem rozšířen. Zatím co do roku 1973 se v ruštině, polštině, češtině, slovenštině, rumunštině, bulharštině, maďarštině, srbochorvatštině, makedonštině a slovinštině vysílalo 40 hodin týdně, činí dnes toto vysílání 110 programových hodin.

Jak vyplývá z jedné studie UNESCO z počtímu 1973, rozdělení celého vysílacího času je provedeno následovně:

- 23 % přímé vměšování do vnitřních záležitostí socialistických států;
- 32 % mezinárodní tematika naplněná pomlouváním zahraniční politiky socialistických zemí, zejména SSSR;
- 23 % vnitřní německé problémy;
- 22 % hudba, sport apod.

Cílem "východoevropského" programu, který je v současné době vysílán ještě z portugalského Sines přes reléovou stanicí, je počinčovat v socialistických zemí kontrarevoluční akce, podobné jako v roce 1968 v ČSSR. Dále má východoevropská redakce Deutsche Welle za úkol podporovat "dizidenty ve východním bloku".

Za realizaci této koncepce je od roku 1972 odpovědný vedoucí východoevropské redakce Botho KIRSCH (ODU). Antikomunistický postoj a nepřátelský vztah KIRSCHe k uvolňování napětí je dokumentován v jeho knize "Kalter Friede - was nun" (Studený mír - co nyní), která byla vydána v roce 1974. KIRSCH v ní varuje "naivní pozorovatele" Západu před nástrahami mírového soužití, které nabízejí Sověti. Mírovou politiku států socialistického společenství označuje za "cynickou mocenskou politiku, která hovoří o míru a soužití, ale vysílá tím nadvládu".

KIRSCHův extrémní antisovětský postoj, který vede k zatížení taktické koncepce bonnské východní politiky, přiměl pracovníka plánovacího štábu ministerstva zahraničních věcí a člana rozhlasové rady této vysílačky SCHOLLWERA (FDP) k tomu, aby zkoumal řadu materiálů východoevropské redakce. SCHOLLWER dospěl k závěru, že převahou 75 % zpráv a názorů, týkajících se vnitropolitických poměrů SSSR, se Deutsche Welle nezákonně vměšuje do vnitřních záležitostí Sovětského svazu.

Vůči NDR trvá Deutsche Welle na anachronickém nároku jediného zastupování. Stanice se hlásí neoprávněně jako "Hlas Německa" a snaží se o to, aby zachovala fikci o "jednotě národa" a v éteru podkopávala postavení německého socialistického státu. Čtyřstranná dohoda o Západním Berlíně je vysílavě negována, neboť Deutsche Welle představuje Západní Berlín svým posluchačům jako "spolkovou zemi".

Pokud jde o Československo a politický charakter vysílání, vycházela Deutsche Welle v minulosti ze základní orientace "východní politiky" spolkové vlády. K pořadům určeným

pro "východoevropské země" je třeba říci, že nikdy nebyly stereotypní. Projevovaly se v nich promyšlené diferenciace, jež vycházely ze vzájemných vztahů mezi těmito zeměmi a NSR. Vysílání mělo zdůrazňovat západoněmeckou ochotu k "dorezumění" se socialistickými zeměmi a ovlivňování jejich občanů pro politiku NSR. Tyto cíle byly až do roku 1967 plněny různými zamlácovými a opatrnými formami. Avšak v průběhu tzv. "pražského jara" a zejména od srpna 1968 se vysílání Deutsche Welle změnilo v nezastřený aktivní nástroj ideologické diverze a stalo se tak jedním z hlavních evropských středisek šíření pomluv a štvavých útoků proti SSSR i ostatním ZSS. Při hodnocení práce Deutsche Welle za rok 1968 konstatoval vedoucí východoevropského programu Botho KIRSCHJÉ zcela otevřeně, že "pražské jaro bylo příznivě ovlivňováno zásluhou vysílání pro východní Evropu". Tím jednoznačně přiznal zasahování do vnitřních záležitostí ČSSR a přímou podporu kontra-revoluce.

Ještě před nedávnem relace Deutsche Welle přinášely zprávy, pochopitelně "pikantně okořeněny", o pronásledování československých intelektuálů, dále výňatky z "korespondence" Alexandra DUBČEKA a z písemné "pozůstalosti" Josefa BMRKOVSKÉHO. S oblibou zařazuje často do svých pořadů také relace o "mužích pražského jara", které přesídlili do zahraničí, tzn. o PELIKÁNovi, PACHMANovi, FILIPOvi a dalších.

Autorem většiny těchto pořadů je šéf čs. redakce, emigrant Rudolf STROBINGER (bývalý redaktor Lidové demokracie), který věnuje značný vysílací čas vnitřním otázkám v KSČ, aktivitě emigrantů v zahraničí a situaci na naší kulturní frontě.

Proud takových "informací" zesílil, zejména v době konání konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě i po ní, a stupňovanou kampaní proti ČSSR i ostatním ZSS Deutsche Welle názorně předvádí, jak si představuje "volnost informací". Snaží se k výsledkům konference v Helsinkách i nadále budit nedůvěru a již předem vytvářet půdu pro sabotáž přijatých principů Závěrečného aktu.

Mezi rozhlasovými stanicemi Deutsche Welle a Deutschlandfunk (pro občany NDR) v současnosti nejsou žádné užší styky, přestože již delší dobu existují snahy o navázání spolupráce s vymezením oblasti odpovědnosti a příslušnosti v zahraniční propagandě pro evropské země. I když je ze strany vlády NSR zájem, hlavně z finančních důvodů, na efektivnější spolupráci a koordinaci mezi oběma stanicemi, odmítá vedení Deutsche Welle spojení s rozhlasovou stanicí Deutschlandfunk na základě rozporů o určitých oblastech pro které se vysílá.

Neokolonialistický program

Pod vedením a ve spolupráci se spolkovými úřady, které jsou příslušné pro provádění neokolonialistické zahraniční politiky NSR, vyvíjí Deutsche Welle v rámci tohoto programu aktivní činnost. Realizuje přitom funkci, kterou byla pověřena a která se vztahuje na rozhlasové vysílání obecně, dále na vysílání kurzů německého jazyka, na transkripční službu, "technickou pomoc" a pomoc při výchově rozhlasových stážistů v rozvojových zemích.

Neokolonialistický program rozhlasu je rozdělen podle jednotlivých světadílů (africký program, asijský program, jihamerický program apod.). V redakcích těchto cílových

oblastí jsou stejně jako v redakci pro "východní Evropu" pracovníci reakčně zaměřeni a přímo se vměšují do vnitřních záležitostí jednotlivých zemí. Jejich komentáře vyvolávají občas diplomatické protesty.

Výrazem reakčního charakteru nekolonialistického programu je mezi jiným i skutečnost, že Deutsche Welle dostala 4 frankofašistické ceny ONDAS, které jí udělil časopis jmenované španělské rozhlasové společnosti.

Ve vysílání pro rozvojové země a nové národní státy využívá Deutsche Welle především té okolnosti, že NSR nemá žádné kolonie. Tato skutečnost je v relacích často zdůrazňována, a cílem získat sympatie států, pro něž je vysílání určeno. Vedením rozhlasové stanice je rovněž zvažována otázka výstavby televizního střediska Deutsche Welle pro účely přenosů do níhoevropských zemí.

Německý program nacionalistické propagandy v zahraničí

"Německý program", který vytváří samostatná redakce, má za úkol ovlivňovat Němce a německy mluvící občany v zahraničí ve smyslu fikce o "jednotě národa" a o právu na bezvýhradné zastupování ze strany Bonnu.

"Německý program" se člení na evropský a zámořský. Evropský program pro německy mluvící posluchače je zaměřen především na ty občany v socialistických státech, které Bonn podle ústavy NSR a podle usnesení Spolkového ústavního soudu v Karlsruhe v naprostém rozporu se zákonem označuje jako Němce.

Zámořský program se obrací jak na občany NSR, kteří se ze služebních nebo soukromých důvodů zdržují v cizině, tak na německé vystěhovalce. Od 2. 11. 1974 je program vysílán celé 24 hodiny. Šest programových bloků v trvání 3,5 hodiny se vysílá do příslušných cílových oblastí v takovém časovém rozpětí, aby je posluchači mohli sledovat právě k večeru. Na konci každého vysílání je reprodukována "Deutschlandlied".

Z á v ě r :

Zatímco široké kruhy západoněmecké veřejnosti žádají normalizaci vztahů, vzájemně výhodnou obchodní spolupráci i rozšiřování kulturních styků se Sovětským svazem i ostatními socialistickými zeměmi, rozhlasová stanice Deutsche Welle se snaží vyvolat u zahraničních posluchačů dojem, že většina západoněmeckých obyvatel je naladěna proti smlouvám, které uzavřela vláda NSR se Sovětským svazem, Polskem, Československem a NDR.

Pořady Deutsche Welle soustavně narušují normalizaci vztahů, různými způsoby torpédují jakékoliv snahy o zlepšení spolupráce a otevřeně se vměšují do vnitřních záležitostí socialistických zemí. Vedoucí pracovníci této rozhlasové stanice, ředitele nevyjímaje, to sami přiznávají. Jsou dokonce přesvědčeni, že takováto činnost je jejich nezbytnou povinností.